

Y

K

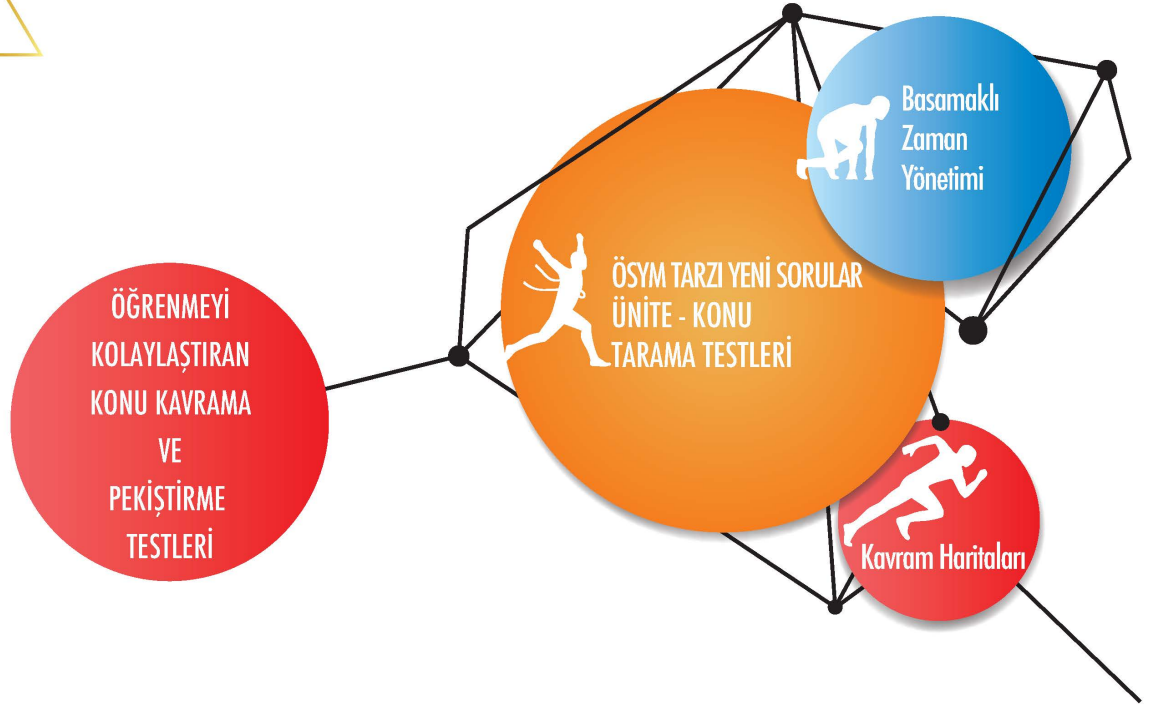
S

COĞRAFYA

SORU BANKASI

- ▶ Murat BAYRAKDAR
- ▶ Veysel GÜL

Hız Renk Uzaktan Eğitim
ile Başarına Renk Kat

BU KİTAPTA NELER VAR?

www.lisedestek.com adresinden Hız ve Renk Soru bankaları ile Denemelerinin Örnek PDF'lerine, Akıllı tahta uygulamalarına ve diğer içeriklerine ulaşabilirsiniz.

1

Hız ve Renk Uzaktan Eğitim Kanalı'nda konu anlatımı ve daha fazlasını bulacaksınız.

2

Hız ve Renk uygulamasından ya da Hız ve Renk yayınları web sayfasından soru çözüm videolarını Hız ve Renk yazarlarından dinleyebilirsiniz.

3

Konu Kavram, Konu Pekiştirme, ÖSYM Tarzı ve Hızlı Taramalardan oluşan toplam **85 TEST, 1065 SORU** başarınıza renk katacak.

4

Konu özetli, pratik kavram haritaları ile bilgilerinizi canlı tutabilirsiniz.

5

**ÜNİVERSİTE HAZIRLIK
AYT COĞRAFYA
SORU BANKASI**

ISBN

978-625-7532-01-3
2907 - 1 - 21

Genel Yayın Koordinatörü

Harun DERİN

Yazar

Murat BAYRAKDAR
Veysel GÜL

Editör

Nuri SOYUDURU

Dizgi

HIZ VE RENK Dizgi Birimi

İLETİŞİM

HIZ VE RENK YAYINLARI
Ostim Mahallesi 1207. Sokak No:3/C-D
Ostim/Ankara
Tel: 0312 395 13 36

Copyright © Bu kitabın her hakkı saklıdır.

Hangi amaçla olursa olsun,
bu kitabın tamamının ya da bir kısmının,
kitabı yayımlayan yayınevinin önceden
izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi
ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltıl-
ması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

Sunuş

DEĞERLİ ÜNİVERSİTE ADAYLARI,

Üniversiteye giriş sınavları uzun, yorucu ve sabır isteyen bir yolculuktur. HIZ VE RENK YAYINCILIK olarak bu uzun yolculukta sizlerin destekçisi ve rehberi olmayı bir görev bilmekteyiz. Bu anlayışla hazırladığımız soru bankalarımızla üniversite sınavlarına hazırlık aşamasında başarınızı daha yukarılara taşımak ve istediğiniz üniversitelere sizleri ulaştırabilmek temel hedefimizdir.

HIZ VE RENK soru bankaları konu kavratma, pekiştirme ve ÖSYM soru tiplerine adapte olabileceği anlayışı ile oluşturulmuştur. Ayrıca "Basamaklı Zaman Yönetimi"ne göre kurgulanan testler zaman yönetimi konusunda da sizlere önemli bir kazanım sağlayacaktır. Kitabın sonunda, sorularda kullanılan kavramları içeren bir sözlüğe ve kavram haritalarına yer verilmiştir.

Kitabımızdaki "MAVİ TESTLER", ilgili konunun en üst düzeyde kavranmasını amaçlamaktadır. Her ünitenin başında bulunan bu testleri dikkatle çözmeniz ve bu testlerde kaçırdığınız sorulardan hareketle eksiklerinizi tespit ederek konu tekrarı yapmanız, konuyu daha iyi kavramanızı sağlayacaktır.

"KIRMIZI TESTLER", konunun pekiştirilmesinde ve öğrenilenlerin kalıcı olmasında önemli rol üstlenmektedir. Bu testler sayesinde bilgileriniz daha da sağlamlaşacaktır.

"TURUNCU TESTLER", ÖSYM sorularına uyum sağlamanızda size rehber olacak testlerdir. Üniversite sınav soruları paralelinde, özgün sorulardan oluşan bu testler ile sınav sorularını daha kolay analiz edebilecek ve üniversite sınavlarına gerçek anlamda hazır olacaksınız.

"HIZLI TARAMA TESTLERİ", önceki ünite ve konuları kapsayan sorulardan oluşan testlerdir. Bu testler ünitenin/konunun unutulmasını önlemek amacıyla oluşturulmuş testlerdir. Bu testlerde yanlış cevapladığınız soruların konularını tekrar etmenizi öneririz.

Titiz bir çalışmanın ürünü olan COĞRAFYA SORU BANKAMIZ, MEB'in müfredat programıyla ve ÖSYM'nin soru tarzlarıyla bire bir uyumludur. Kitabın hazırlanmasında büyük emekleri geçen yazarlarımız Sayın Murat BAYRAKDAR ve Veysel GÜL'e; editörümüz Nuri SOYUDURU'ya; dizgi ve tasarım uzmanımız Raşit SAVAŞ'a teşekkür ederiz.

Başarılarınıza renk ve hız katabilmek dileğiyle...

HIZ VE RENK YAYINLARI

İçindekiler

1. ÜNİTE: DOĞAL SİSTEMLER

Konu Kavram Haritaları	5
Biyçeşitlilik ve Biyomlar	9
Ekosistem ve Madde Döngüsü	15
Doğadaki Ekstrem Olaylar -	
Küresel İklim Değişimi	21
HIZLI TARAMA TESTİ 1	27

2. ÜNİTE: BEŞERİ SİSTEMLER

Konu Kavram Haritaları	31
Nüfus Politikaları ve Türkiye’de	
Nüfusun Geleceği	39
Şehirler ve Etki Alanları - Şehirleşme -	
Göç -Sanayileşme İlişkisi.....	47
Türkiye’de Yerleşmeler.....	55
Doğal ve Beşerî Unsurların Ekonomiye Etkisi	
ve Geleceğin Ekonomisi	63
Türkiye’nin Ekonomi Politikaları ve	
Ekonomisinin Sektörel Dağılımı.....	71
Türkiye’de Tarım, Hayvancılık ve Ormancılık..	79
Türkiye’de Madenler ve Enerji Kaynakları	87
Türkiye’de Sanayi ve Ticaret	95
Türkiye’de Ulaşım ve Turizm	103

Türkiye’nin İşlevsel Bölgeleri ve	
Bölgesel Kalkınma Projeleri.....	111
HIZLI TARAMA TESTİ 2	119
HIZLI TARAMA TESTİ 3	121

3. ÜNİTE: KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER VE ÜLKELER

Konu Kavram Haritaları	125
Ülkelerarası Etkileşim (Ham Madde-Üretim-Pazar)	
Kültür ve Türk Kültürü - Turizm.....	129
Uygarıkların Ortaya Çıkışı	137
Anadolu’nun Kültürel Özellikleri	145
Türkiye’nin Jeopolitiği	153
Sıcak Çatışma Bölgeleri - Küresel ve Bölgesel	
Örgütler.....	161
Ülkeleri Tanıyalım.....	169
HIZLI TARAMA TESTİ 4	177

4. ÜNİTE: ÇEVRE VE TOPLUM

Konu Kavram Haritaları	181
Doğal Kaynaklar ve Çevre.....	187
Doğal Kaynakların Küresel Etkileri	193
HIZLI TARAMA TESTİ 5	199
HIZLI TARAMA TESTİ 6	201
CEVAP ANAHTARI	203

NOTLARIM

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

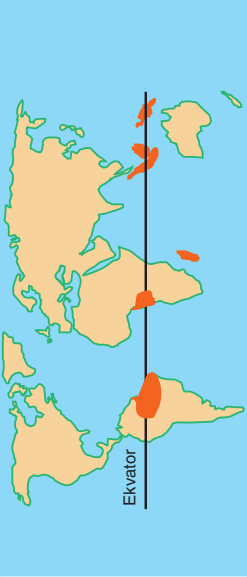

1. ÜNİTE

DOĞAL SİSTEMLER

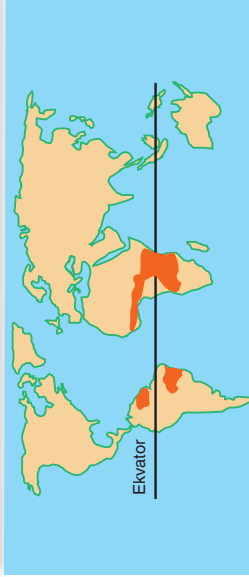
- 11 . 1 . 1 Biyoçeşitlilik ve Biyomlar
- 11 . 1 . 3 ve 4 Ekosistem ve Madde Döngüsü
- 12 . 1 . 1 Doğadaki Ekstrem Olaylar
- 12 . 1 . 2 Küresel İklim Değişimi

TROPİKAL YAĞMUR ORMANLARI BİYOMU

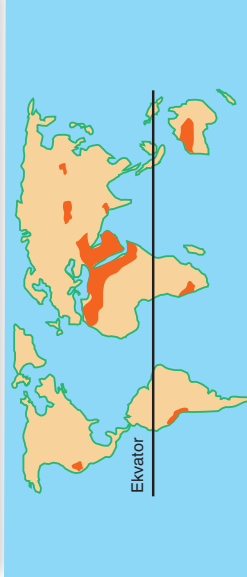
Yıl boyunca yeşil kalan geniş yapraklı ağaçlardan oluşur. En zengin biyoçeşitliliğe sahip biyomdur. Amazon Havzası, Kongo Havzası, Malezya ve Endonezya'da görülür. Fil, şempanze, orangutan bazı hayvan türleridir.

SAVAN BİYOMU

10°-20° enlemleri arasında görülür. Yazları yağışlı kışları kuraktır. Bitki örtüsü uzun boylu otlardan oluşan savanlardır. Zebra, zürafa, babun bazı hayvan türleridir.

ÇÖL BİYOMU

Dönenceler çevresinde ve orta kuşak karalarının iç kısımlarında görülür. Su tutabilen bitkiler (kaktüs) bitki örtüsünü oluşturur. Deve, yılan, akrep, yarası önemli hayvanlardır.

SONBAHARDA YAPRAK DÖKEN ORMAN BİYOMU

Sonbaharda yapraklarını döken ormanlardan oluşurlar. Sincap, fare, kartal bazı hayvan türleridir.

HIZ VE RENK

BİYOÇEŞİTLİLİK

VE

BİYOMLAR

COĞRAFYA SB

ÇALILIK BİYOMU

Akdeniz iklim bölgelerinde çalılık ve bodur ağaçlar (maki) yaygındır. Çakal, yaban koyunu, keçi bazı hayvan türleridir. Yazları kurak, kışları ılık ve yağışlı geçer.

STEP (KARASAL) ÇAYIR BİYOMU

Orta kuşak karalarının iç kısımlarında görülür. Step, çayır, preri görülür. Lama, bizon, antilop, zebra bazı hayvan türleridir.

İĞNE YAPRAKLI ORMAN BİYOMU

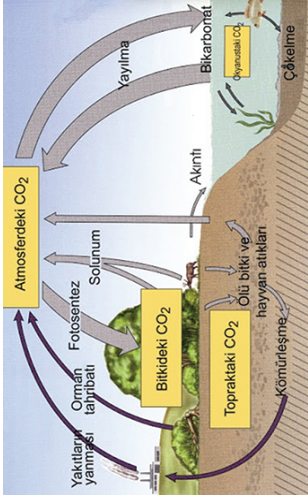
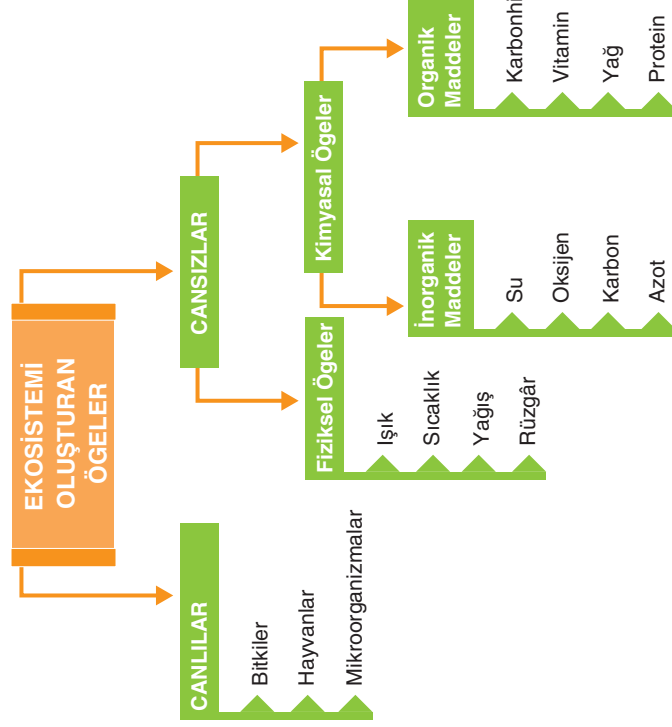
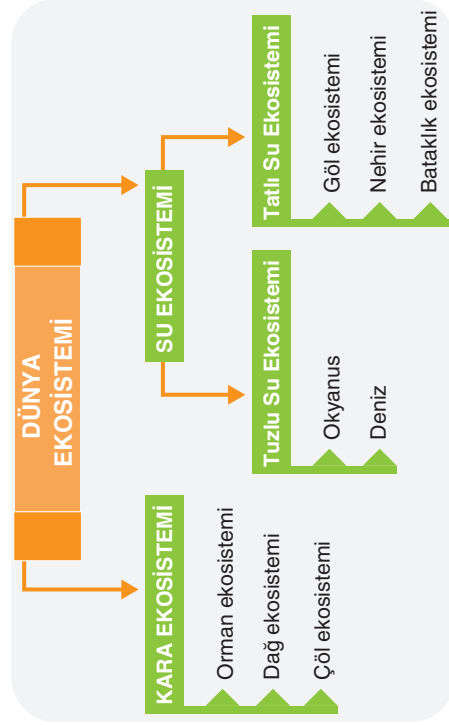

En fazla yağış yaz aylarında görülür. Yazlar kısa ve serin, kışlar çok uzun ve soğuktur. Tayga ve boreal ormanları yer alır. Kar tavşanı, samur, vizon bazı hayvan türleridir.

TUNDRA BİYOMU

Yılın büyük kısmında donmuş topraklardan oluşur. Yazları yağışlıdır. Bitki örtüsü liken ve yosunlardan oluşan tundralardır. Boz ayı, kutup ayısı, ren geyiği miskökü bazı hayvan türleridir.

Karbon Döngüsü

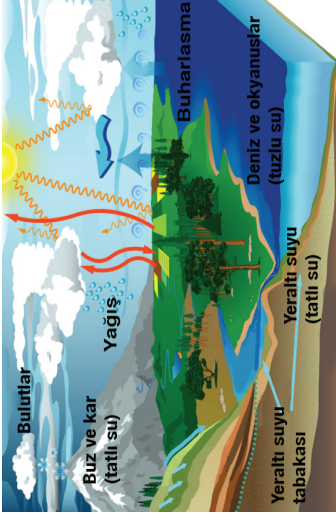
Yaşamın en küçük temel yapı taşıdır. Kömür, petrol doğal gaz, kireç taşı, volkanlar karadaki karbon kaynaklarıdır. Denizler karbonun en büyük depo alanıdır.

HIZ VE RENK EKOSİSTEM VE MADDE DÖNGÜSÜ COĞRAFYA SB

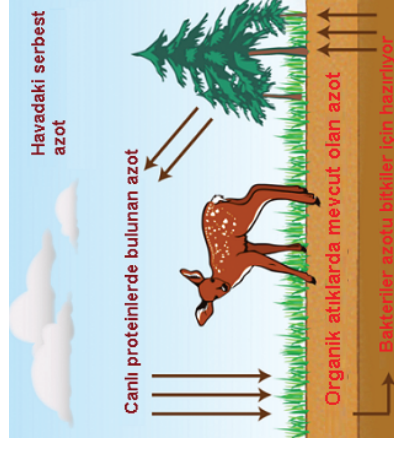
Oksijen Döngüsü

Fotosentez ve solunum yoluyla meydana gelir. Atmosferde %21 oranında bulunur. Oksijen sularla çözülmüş hâalde bulunur.

Su Döngüsü

Denizler ve okyanuslardaki sular buharlaşır. Bitkiler terler ve yükselen su buharı yoğunlaşır. Yoğunlaşma yağışa neden olur. Yüzeysel akış ve yer altına sızma olayı ile döngü tamamlanır.

Azot Döngüsü

Atmosferde %78 oranında bulunur. Doğrudan tüketilmez. Atmosferdeki azot, yıldırım, şimşek ve volkanik patlama ile ortaya çıkan enerji sayesinde oksijenle birleşerek nitrit ve nitratlara dönüşür. Yağışlarla toprağa iner topraktaki azot bağlayıcılar yardımıyla bitkilere geçer böylece tüm canlılara geçer.

EKSTREM OLAYLAR

Doğa olayları herhangi bir yerde normal sürecini yaşarken bazen bu seyirin dışına çıkarak o güne kadar görülmeyen ya da çok nadir görülen olaylardır.

Meteoroloji - Hidrometeoroloji Kökenli Ekstrem Olaylar

- Aşırı sıcaklar
- Şiddetli rüzgâr ve fırtınalar
- Aşırı yağışlar
- Sel ve taşkın

Jeoloji ve Jeomorfoloji Kökenli Ekstrem Olaylar

- Deprem
- Tsunami
- Heyelan, kaya düşmesi

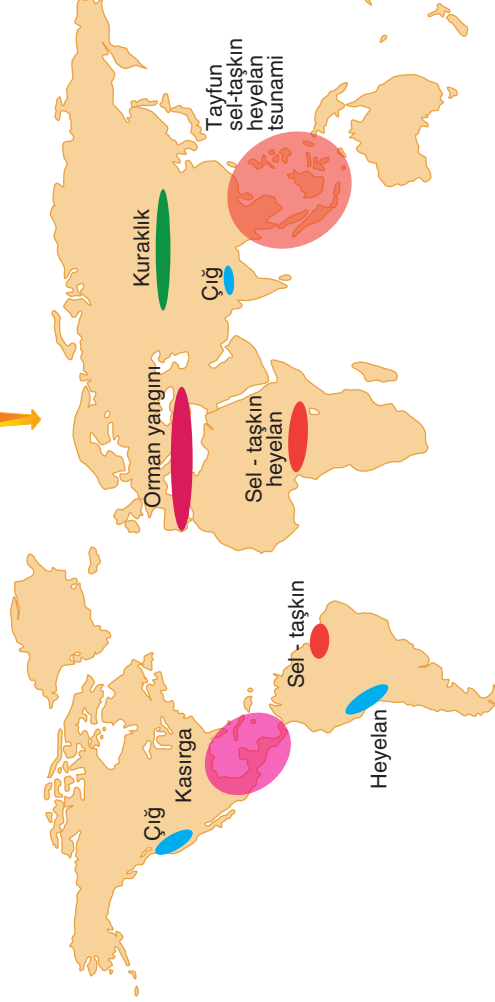

Astronomi Kökenli Ekstrem Olaylar

- Meteor düşmesi

HIZ VE RENK DOĞAL SİSTEMLER COĞRAFYA SB

BİLDİĞİMİZ HAVALARIN SONU: KÜRESEL İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Doğa ve Değişim: Dünya yaklaşık 4,6 milyar yıl önceki oluşumundan beri sürekli değişim hâlinindedir. Değişim doğadaki işleyişin ve sürekliliğin yasasıdır. Levhaların hareketi ile kıtaların ve dağların oluşumu, yeryüzünün sürekli şekillenmesi, hava olaylarındaki günlük farklılık, iklim şartlarının değişmesi, su ve tüm yaşamsal maddelerin bir döngü içinde yenilenmesi ile canlıların büyüme ve gelişimi doğadaki değişimin örneklerindedir.

Küresel İklim Değişikliği: Doğal faktörler veya insanların beşeri ve ekonomik faaliyetleri nedeniyle atmosferin gaz bileşiminin bozulması sonucunda, iklimde gözlenen değişimler küresel iklim değişikliği olarak adlandırılır. Hızlı gerçekleşen bu değişim, atmosferin sera etkisine ait dengenin insanlar tarafından bozulmasıyla ortaya çıkmıştır.

1. Küresel İklim Değişikliğinin Nedenleri

Fosil Yakıt Kullanımı: Sanayi tesislerinde, enerji üretiminde, ulaşım ve ısınmada kullanılan fosil yakıtların yanması sırasında karbondioksit açığa çıkması küresel ısınmaya neden olan faktörlerdir.

Ormansızlaşma: Ağaçlar, atmosferdeki karbonun bir bölümünü depolayarak karbon döngüsünde rol oynar. Ormanların kereste elde etmek, tarım ve yerleşim alanı açmak için tahrip edilmesi ve buna bağlı olarak karbon dengesinin bozulması küresel iklim değişimi üzerinde etkilidir.

Tarım Uygulamaları: Bazı tarımsal uygulamalar küresel iklim değişiminin nedenleri arasında yer alır. Piriñç tarımı yapılan suya doygun bataklık arazilerde bakteriler, karbondioksitten 20 kat daha etkili bir sera gazı olan metanı üretir. Bu durum küresel iklim değişimine neden olur.

Şehir Isı Adası: Sera gazları kadar güçlü bir etki olmamakla birlikte şehirleşme de küresel ısınmada rol oynar. Şehir ısı adası bir şehrin çevresindeki kırsal alanlara göre daha sıcak olmasındır.

Atıklar: Sanayileşme ve tüketim artışı ile birlikte gittikçe artan miktarda atık üretilmektedir. Çöplerin gömülmesi veya yakılmasıyla açığa çıkan gazlar da küresel ısınmaya neden olmaktadır.

2. Küresel İklim Değişimi ile Mücadele

Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli(IPCC): IPCC, Birleşmiş Milletlere bağlı Dünya Meteoroloji Örgütü ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı tarafından 1988'de iklim değişimine insan etkilerini ve iklim değişiminin risklerini değerlendirmek üzere kurulmuştur.

Kyoto Protokolü: 1992'de Rio'da (Brezilya) imzalanan Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çevre Sözleşmesi insan kaynaklı iklim değişiminin olumsuz etkilerinin önlenmesi ve sera gazlarının salınımının düşürülmesini teklif eden uluslararası ilk anlaşmadır.

Paris İklim Anlaşması: Paris İklim Anlaşması, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çevre Sözleşmesi çerçevesinde sera gazları salınımını azaltmaya yönelik önlemleri içeren bir anlaşmadır.

Sivil Toplum Kuruluşları: Küresel iklim değişiminin etkilerine karşı sivil toplum kuruluşları halkı bilgilendirme, kamuoyu oluşturma ve proje geliştirme gibi faaliyetlerde bulunmaktadır.

1. Coğrafya dersinde Veysel Öğretmen'in "Gençler, habitat nedir?" sorusuna aşağıdaki öğrenciler şu cevapları vermiştir:

Furkan: Canlıların buldukları yere uyum sağlamasıdır.

Hatice: Benzer hayvan ve bitki türlerinin bulunduğu alanlardır.

Zeki: Relikt bir bitkidir.

Taha: Canlıların yaşamsal faaliyetlerini en iyi şekilde sürdürdüğü alandır.

Nursena: Bitkileri inceleyen bilim dalıdır.

Buna göre, öğrencilerin hangisinin soruya verdiği cevap doğrudur?

- A) Zeki B) Hatice C) Furkan
D) Nursena E) Taha

2. Adaptasyon, canlıların bulunduğu ortama uyum sağlamasıdır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi adaptasyona örnek değildir?

- A) Çöl hayvanlarının açık renkli olması
B) Kutup ayılarının kış uykusuna yatması
C) Kırlangıç kuşlarının göç etmesi
D) Kaktüs bitkisinin kök sisteminin gelişmiş olması
E) Çölde yaşayan bazı hayvanların gece avlanması

3. Su biyomu, tatlı ve tuzlu su biyomu olmak üzere ikiye ayrılır.

Buna göre, aşağıdaki canlılardan hangisi tatlı su biyomu içinde yer alır?

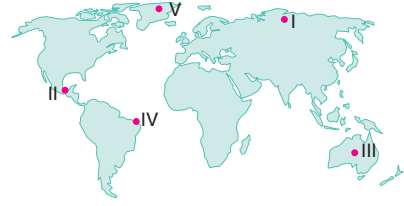
- A) Balina B) Yunus C) Turna
D) Ahtapot E) Köpek balığı

4. Bir bölgedeki genlerin, türlerin, ekosistemlerin ve ekolojik olayların oluşturduğu bütüne ---- denir.

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan alana aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) biyom B) habitat C) biyoçeşitlilik
D) flora E) fauna

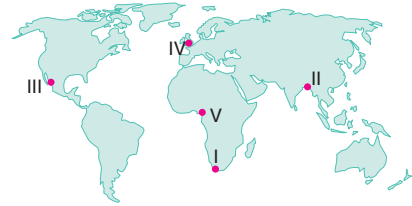
5.

Bu dünya haritasındaki numaralanmış biyomlar aşağıdakilerden hangisinde yanlış eşleştirilmiştir?

- A) I → Tundra
B) II → İğne Yapraklı Orman
C) III → Çöl
D) IV → Tropikal Yağmur Ormanı
E) V → Kutup

6. Yeryüzünde canlı çeşitliliğini etkileyen faktörlerden biri de iklimdir. Her iklim kuşağında bulunan bitki örtüsü, kendine özgü hayvan topluluklarını da bünyesinde barındırır.

Buna göre haritada numaralanmış bölgelerin hangilerinde bulunan bitki ve hayvan türlerinin birbirine benzer olduğu söylenebilir?

- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve IV E) IV ve V

7. Aşağıda biyomlarla ilgili bazı özellikler verilmiştir.

- I. Her mevsim yağışlıdır.
II. Yaprak dökmeyen bitki örtüsüne sahiptir.
III. Yapraklarının yüzeyi tüylüdür.
IV. Yılın büyük kısmında donmuş topraklardan oluşmaktadır.
V. Soğuğa dayanıklı canlı türleri yaşamaktadır.

Yukarıda verilen özellikler biyomlara göre ikili gruplara ayrıldığında hangisi dışarıda kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. I. Bir canlı türünün, yaşadığı bölgede sayısının artması ekosistemdeki dengeyi bozar.
II. Bir bölgedeki türlerin, genlerin, ekolojik olayların bütünüdür.
III. Bir alanda canlı ve cansız varlıkların karşılıklı ilişkiler içinde bulunduğu ortamdır.
IV. Canlıların değişen coğrafi koşullara uyum sağlama sürecidir.

Numaralanmış açıklamalarda verilenler ile aşağıdaki tanımlar eşleştirildiğinde hangisi dışarıda kalır?

- A) Ekosistem
B) Taşıma kapasitesi
C) Adaptasyon
D) Biyoçeşitlilik
E) Biyoloji

9. Aşağıda verilen biyom ve bitki örtüsü eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

Biyom	Bitki örtüsü
A) Savan	Uzun boylu otlar
B) İğne yapraklı orman	Tundra
C) Tatlı su	Nilüfer
D) Çöl	Kaktüs
E) Çalı	Maki

10. Aşağıdaki haritada benzer bitki ve hayvan türlerinin bulunduğu bazı bölgeler işaretlenmiştir.

Bu bölgelerdeki canlı türlerinin birbirine benzemesinde;

- I. sıcaklık rejimi,
II. toprak özelliği,
III. yağış rejimi,
IV. denizlerin tuzluluk oranı

faktörlerinden hangileri daha çok etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve IV
E) Yalnız IV

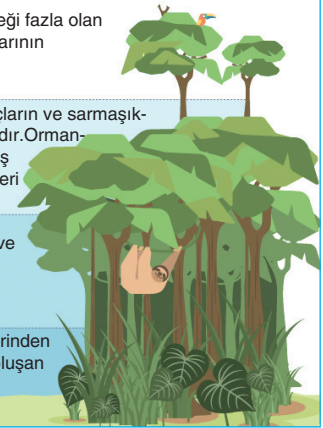
11. Aşağıda tropikal yağmur ormanlarının katmanları gösterilmiştir.

50 m'den yüksek, ışık isteği fazla olan ağaçlar ile yaprak ve dallarının bulunduğu katmandır.

30-40 m yükseklikte ağaçların ve sarmaşık- ların oluşturduğu katmandır. Ormandaki canlıların çoğu güneş ışığından yararlanabildikleri için bu katmanda yaşar.

Daha az ışık alan küçük ve genç ağaçlardan oluşan katmandır.

Otlardan, ağaçların köklerinden dökülmüş yapraklardan oluşan katmandır.

Bu ormanların şekildeki gibi katmanlar oluşturmasında;

- I. sıcaklık isteği,
II. ışık isteği,
III. basınç özelliği

faktörlerinden hangisinin etkisi vardır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

12. Akarsuların denize ulaştıkları ağız kısımlarında canlı çeşitliliği oldukça fazladır.

Bu durum;

- I. organik madde açısından zengin olmaları,
II. tuzluluk ve sıcaklık yönünden elverişli olması,
III. kirlilik oranının daha az olması

gibi faktörlerden daha çok hangileri ile açıklanabilir?

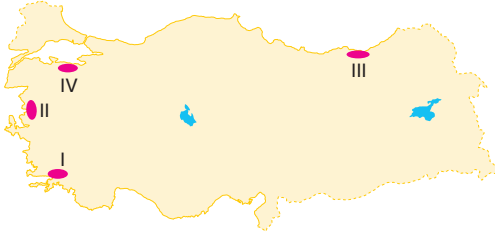
- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

1. Aşağıdakilerden hangisi canlıların yeryüzünde dağılışını etkileyen paleocoğrafik faktörlerden biridir?

- A) Yer şekilleri
B) İklim değişiklikleri
C) İnsan
D) Toprak
E) Diğer canlılar

2. Canlıların yeryüzüne dağılışını etkileyen en önemli fiziki faktörlerden birisi de yer şekilleridir. Dağların yüksek ve kıyıya paralel uzandığı alanların kıyı kesimlerinde yağış miktarı fazladır. Bu durum dağların denize dönük yamaçlarında biyoçeşitliliğin daha zengin olmasını sağlamıştır.

Yukarıdaki açıklamalar dikkate alındığında haritada numaralandırılmış bölgelerin hangilerinde biyoçeşitliliğin daha zengin olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
B) II ve III
C) I ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

3. • II. zamanın sonunda Anadolu üzerinde bulunan Tethys denizinin çekilmesi sonucunda deniz canlılarının yaşam alanı daralmıştır.
• Buzul çağında buzulların kapladığı alanın genişlemesine bağlı olarak kara hayvanlarının yayılış alanı daralmıştır.
• Günümüzde tür kayıplarının geçmişe göre 1000 ile 10 bin kat daha fazla olduğu belirtilmektedir.
• Akdeniz'i Kızıldeniz'e bağlayan Süveyş Kanalı açıldıktan sonra Akdeniz, Kızıldeniz ve Hint Okyanusu arasında canlı türü geçişleri olmuştur.

Yukarıda canlıların yeryüzüne dağılışını etkileyen aşağıdaki faktörlerden hangisine ait örnek verilmemiştir?

- A) Kıtaların kayması
B) İklim
C) Yer şekilleri
D) İnsan
E) İklim değişiklikleri

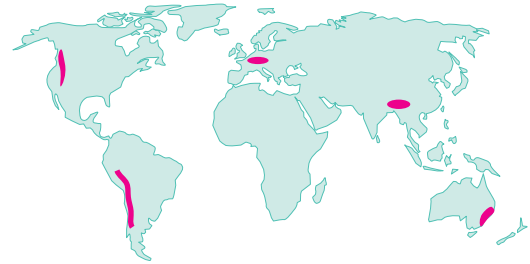
4. Aşağıda verilen bilgilerin hangisinde sıcaklık şartlarının bitkilerin dağılışı üzerindeki etkisinden söz edilmemiştir?

- A) Himalayaların yüksek kesimlerinde 3000 m civarında ot, çam ve çalı türlerinden başka bitkilerin yetişmemesi
B) Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe bitki örtüsünün kuşaklar oluşturması
C) Çöllerde su tutabilen bitkilerin yayılış göstermesi
D) Sibiryaya ve İskandinav yarımadasında kısa süren vejetasyon döneminde yetişen bitkilerin bulunması
E) Toroslar'dan yukarıya doğru çıkıldıkça bitki örtüsünün kuşaklar oluşturması

5. Aşağıdakilerden hangisi bitki ve hayvan çeşitliliğini etkileyen unsurlardan biri değildir?

- A) Bakı
B) Eğim
C) Toprak
D) Yer altı kaynakları
E) İklim

6.

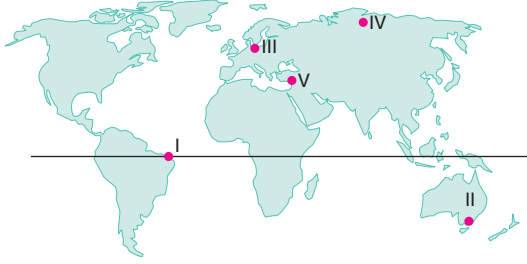

Yukarıda haritada taralı olarak gösterilen alanlar aşağıdaki biyomlardan hangisinin dağılışını göstermektedir?

- A) Savan biyomu
B) Karışık orman biyomu
C) Dağ biyomu
D) Çöl biyomu
E) Çalı biyomu

7. Aşağıdaki haritada bazı merkezler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Yukarıdaki dünya haritasında verilen merkezlerden hangisinde biyoçeşitlilik daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Sıcaklık ve yağış koşullarının uygun olduğu bölgelerde bitki örtüsü gür olur.

Buna göre, aşağıdaki bölgelerden hangisi yukarıda verilen açıklamaya uygun bir bölge değildir?

- A) Avustralya'nın batısı
B) Endonezya
C) Muson Asya'sı
D) Batı Avrupa
E) Karadeniz kıyı kuşağı

9. Savan biyomu ile ilgili,

- I. Yüksek boylu ot toplulukları görülür.
II. Yağış rejimi düzensizdir.
III. 30° - 40° paralelleri arasında görülmektedir.

Bilgilerinden hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız III
D) II ve III E) I, II ve III

10. Canlıların yaşadıkları bölgenin coğrafi koşullarına uyum sağlamasına adaptasyon denir.

Buna göre;

- I. kutuplarda yaşayan ayıların yağ oranının ekvatorda yaşayan ayılardan daha fazla olması,
II. kutuplarda yaşayan ayıların beyaz, Ekvator'da yaşayan ayıların siyah tüylü olması,
III. bukaletunun renk değişmesi,
IV. kuaternerde buzul çağında birçok canlı türünün 50° enlemlerinden daha sıcak enlemlere doğru göç etmesi

verilenlerin hangileri adaptasyona örnek olarak gösterilemez?

- A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve IV E) I, II ve III

Belirli bir bölgede yaşayan aynı türün bireylerinin oluşturduğu topluluğa I denir. Farklı türlerin bireylerinin birleşiminden oluşan topluluğa II denir.

Buna göre yukarıda boş bırakılan alanlara aşağıdakilerden hangilerinin getirilmesi uygundur?

I	II
A) biyom	biyoçeşitlilik
B) popülasyon	tür topluluğu
C) ekoloji	biyocoğrafya
D) biyom	habitat
E) komünite	popülasyon

- 11.

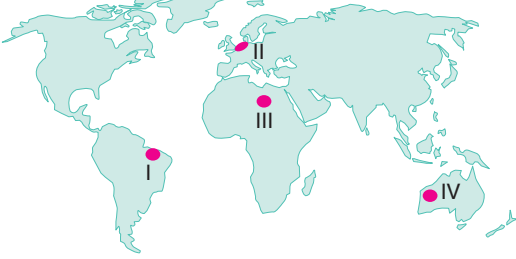

Dünya haritasında yayılış alanları gösterilen biyom aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ilıman yaprak dökken orman
B) İğne yapraklı orman
C) Çalı
D) Tundra
E) Çöl

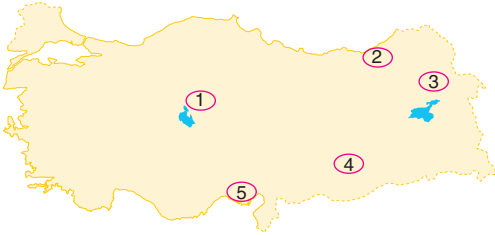
1. Aşağıdaki haritada bazı bölgeler numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu bölgelerin sıcaklık ve yağış koşulları dikkate alındığında hangilerinde bulunan canlı türlerinin kuraklığa daha dayanıklı olduğu söylenebilir

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. – Yıllık yağış miktarı 600-1000 mm civarındadır.
– Yıllık ortalama sıcaklık 18°C civarındadır.
– Kızılcım ormanları, maki gibi bitki türleri ve çalıklı çakal, tilki, yaban keçisi gibi hayvan türlerine sahiptir.

Yukarıda özellikleri verilen biyom Türkiye haritasında numaralanmış alanlardan hangisinde görülmektedir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

3. • Karaca • Sincap
• Gelincik • Samur

Yukarıda verilen hayvan türlerinin yaşadığı biyom alanı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tundra
B) Ilıman çayır
C) Yapraklarını döken orman
D) Savan
E) Step

4. • Biyosferdeki canlıların dağılışı ve bu dağılışı etkileyen coğrafi faktörler biyocoğrafyanın konusudur.
• Bazı canlılar hem karada hem suda yaşar.
• Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe biyoçeşitlilik azalır.
• Bir biyomu diğerinden ayıran temel etken yer şekilleridir.
• Ekoloji doğa bilimleri ve sosyal bilimler arasında köprü oluşturur.

Yukarıda verilen bilgilerden kaç tanesi yanlıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

5. Aşağıda biyoçeşitlilik ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Akarsuyun denize döküldüğü ağız kısmında canlı çeşitliliği fazladır.
B) Bol miktarda alüvyonun taşındığı akarsularda canlı çeşitliliği fazladır.
C) Nemli, yağışlı ve ılıman iklim özelliklerinin görüldüğü yerlerde bitki çeşitliliği fazladır.
D) Okyanuslarda mercan resiflerinin olduğu yerler plankton bakımından zengin olduğu için biyoçeşitlilik fazladır.
E) Sıcak ve soğuk okyanus akıntılarının karşılaştığı yerlerde biyoçeşitlilik fazladır.

6. Bir coğrafya öğretmeni araştırma için gittiği biyomda yavşan otu, üzerlik otu, geven, yumak, çoban yastığı gibi bitki türleri ile lama, bizon, antilop gibi hayvan türlerinin yaygın olduğunu görmüştür.

Buna göre bu coğrafya öğretmeni aşağıdaki bölgelerden hangisine gitmiş olabilir?

- A) ABD'nin iç kesimlerine
B) Kuzey Afrika'nın iç kesimlerine
C) Sibiry'a'nın kuzeyine
D) Brezilya'nın doğusuna
E) Güneydoğu Asya'nın güneyine

7. Bir dönem ABD’de kurtların avlanması kararı alınmış ve bu karardan sonra kurtların sayısı ciddi anlamda azalmıştır. Buna karşılık geyik sayısında hızlı bir artış olmuştur. Tekrardan bir yasa çıkarılarak kurtların avlanması yasaklanmıştır.

Bu parçada alınan kararın değişmesine neden olan faktör canlıların yeryüzüne dağılışında etkili olan aşağıdaki faktörlerden hangisine örnek verilebilir?

- A) İklim değişikliği
B) Kıtaların kayması
C) Paleocoğrafya
D) Diğer canlılar
E) İnsan
8. Bazı bitki türleri belli bir sıcaklıkta tomurcuklarını patlatarak çiçek açmaya, yapraklanmaya ve büyümeye başlar. Belli bir sıcaklık derecesinin altında ise yaşamsal faaliyetlerini durdurur.

Buna göre, aşağıdaki bölgelerden hangisinde bitkilerin yaşam süresi daha kısadır?

- A) ABD’nin kuzeydoğusu
B) Amazon Havzası
C) Batı Avrupa
D) Sibirya’nın kuzeyi
E) Akdeniz Havzası
9. Kuzey Anadolu Dağları’nın denize bakan yamaçlarında canlı çeşitliliği fazla iken iç kesimlere bakan yamaçlarında canlı çeşitliliği azdır.

Aynı dağ sırasının kuzey ve güney yamaçları arasında bu farklılığın oluşmasında;

- I. yağış miktarı,
II. toprak özelliği,
III. yağış rejimi,
IV. sıcaklık

gibi faktörlerden hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

10. III ve IV. zamanlarda bulunduğu bölgede yetişmiş fakat iklim koşullarının değişmesine rağmen aynı bölgede yaşamını sürdürmeye devam eden kalıntı bitkilere relik bitki denir. Türkiye’deki bitki türlerinin 1/3’ü relik bitkidir.

Buna göre Türkiye’de relik bitki sayısının fazla olmasının nedenleri arasında;

- I. yer şekillerinin engebeli ortalama yükseltinin fazla olması,
II. yağış rejiminin bölgeler arasında farklılık göstermesi,
III. jeolojik zamanlarda yaşanan iklim değişikliklerinin her yerde farklı olması

faktörlerinden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) I, II ve III

11. Dağların denize dönük yamaçlarında iklim koşulları daha uygun olduğu için canlı tür çeşitliliği de fazla olur.

Buna göre, aşağıdaki dağlardan hangisinin belirtilen yamacında canlı tür ve çeşitliliği daha fazladır?

- A) Kuzey Anadolu Dağları’nın kuzey yamaçları
B) Kaz Dağları’nın kuzey yamacı
C) Alp Dağları’nın kuzey yamacı
D) Himalaya Dağları’nın kuzey yamacı
E) Toros Dağları’nın kuzey yamacı

12. Doğal ve beşerî faktörlerin etkisiyle yeryüzündeki birçok canlı türünün nesli tükenmiştir.

Buna göre, aşağıdaki canlı türlerinden hangisinin neslinin tükenme nedeni beşerî faaliyetler değildir?

- A) Anadolu parsı
B) Dinozor
C) Hazar kaplanı
D) Çizgili sırtlan
E) Mamut

1. Aşağıdakilerin hangisi karbonun doğada hidrosfer içerisinde bulunduğunu kanıtlar?

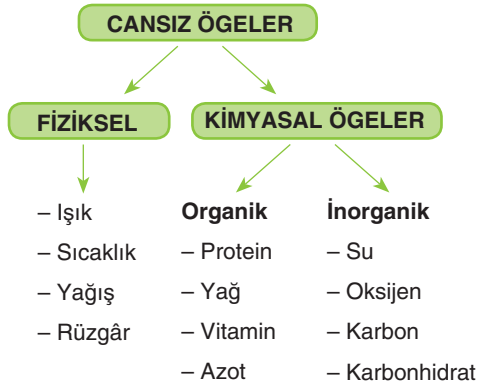
- A) Kireç taşı
- B) Bikarbonat
- C) Karbondioksit
- D) Organik moleküller
- E) Petrol

2. I. Akarsu
II. Deniz
III. Göl
IV. Bataklık

Yukarıda verilen ekosistemlerin hangisi tuzlu su ekosistemi içerisinde yer almaktadır?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) I ve IV
- D) Yalnız I
- E) Yalnız II

3. Aşağıdaki kavram haritasında ekosistemi oluşturan öğelerin bir parçası verilmiştir.

Buna göre, kavram haritasındaki hatanın giderilebilmesi için hangi öğelerin yer değiştirmesi gerekir?

- A) Işık - Azot
- B) Vitamin - Karbon
- C) Azot - Karbonhidrat
- D) Su - Işık
- E) Yağ - Karbonhidrat

4. Bir besin piramidinde birincil beslenme seviyesinden üçüncül beslenme seviyesine doğru gidildikçe;

- I. biriken zehir miktarı,
- II. canlı tür çeşitliliği,
- III. aktarılan enerji miktarı,
- IV. tüketici vücut büyüklüğü

gibi özelliklerden hangilerinde artış olması beklenir?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) I ve IV
- D) III ve IV
- E) I, III ve IV

5. I. Sanayi tesislerinin büyük şehirler çevresinde kurulması
II. Mera alanlarının tarlaya çevrilmesi
III. Ağaçların dal ve yapraklarının toprağa karışması
IV. Fotosentez ve fotoliz olayının gerçekleşmesi

Yukarıda verilenlerden hangileri ekosistemlerin devamlılığını sağlar?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) III ve IV

6. Besin piramidi üç beslenme seviyesinden oluşur. Birinci beslenme seviyesinde güneş enerjisini fotosentez yoluyla kimyasal enerjiye dönüştüren ve canlılar için besin üreten I bulunur. İkinci beslenme seviyesinde birinci beslenme seviyesindeki canlılarla beslenen II , üçüncü beslenme seviyesinde ise ikinci beslenme seviyesinde bulunan canlılarla beslenen III yer alır. IV her beslenme seviyesindeki canlıların atık ve kalıntıları ile beslenip onlardan besin üreten, ekosistemlerin en önemli canlı öğelerinden birisini oluşturur.

Bu parçadaki numaralanmış alanlara sırasıyla aşağıdakilerden hangileri yazılmalıdır?

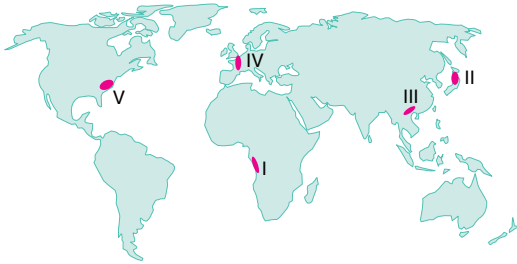
- A) üreticiler - otçullar - ayrıştırıcılar - etçiller
- B) üreticiler - otçullar - etçiller - ayrıştırıcılar
- C) üreticiler - etçiller - hepçiller - ayrıştırıcılar
- D) ayrıştırıcılar - etçiller - üreticiler - hepçiller
- E) etçiller - üreticiler - hepçiller - otçullar

7. İnsanın ekosistem, biyoçeşitlilik ve madde döngüsü üzerindeki zarar verici etkilerini azaltmak için aşağıdakilerden hangisini yapması doğru olmaz?

- A) Turizm alanlarında yapılaşmaya sınırlı ölçüde izin verilmelidir.
- B) Yenilenemeyen enerji kaynaklarından doğal gaz, ant-rasit gibi kaynakların kullanımını artırmalıdır.
- C) Sivil toplum kuruluşlarının bu konulardaki çalışmaları yaygınlaştırılmalıdır.
- D) Organik ürünlerin kullanımı yaygınlaştırılmalıdır.
- E) Geri dönüşümlü ambalajlar tercih edilmelidir.

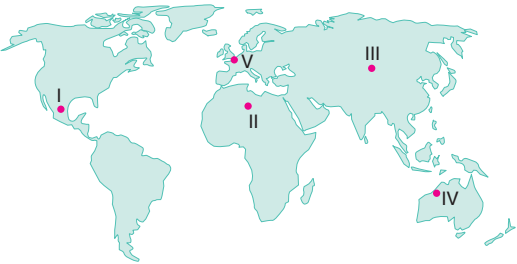
8. Fosil yakıt olarak bilinen enerji kaynaklarının aşırı kullanılmasından dolayı atmosferde hızlı bir şekilde ve yüksek oranda karbondioksit gazı birikmektedir.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralanmış alanların hangisinde karbondioksit salınımının daha az olduğu söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

9.

Yukarıdaki haritada numaralandırılan bölgelerden hangisinde üreticilerden dolayı canlılar arasındaki enerji akışı esnasında beslenme problemi yaşanmaz?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

10. Okyanus ve denizlerde dalgalanma sonucunda atmosfere karışan tuz kristallerine aerosol denir. Aerosoller dünya için oldukça önemli maddelerdir.

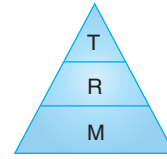
Aerosoller;

- I. bulut oluşumu,
- II. yağış oluşumu,
- III. toprak verimliliği,
- IV. okyanus akıntıları

gibi özelliklerden hangileri üzerinde etkili olmaktadır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) I, II ve III

11. Aşağıdaki besin piramidi tropikal kuşakta yer alan bir bölgeye ait beslenme ilişkisini göstermektedir.

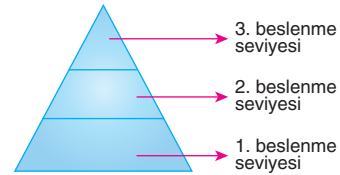
Besin piramidinin bulunduğu bölge ile ilgili olarak,

- I. M'de yer alan canlılar geniş yapraklı ve uzun boylu ağaçlar ve orman altı florasından oluşuyorsa R'de ve T'de yaşayan canlılar beslenme sorunu çekmez.
- II. M'de yer alan canlılar uzun boylu otlardan oluşuyorsa R'de ve T'de yaşayan canlılar kış döneminde göç etmek zorunda kalırlar.
- III. M'de yer alan canlılar kök sistemi çok gelişmiş bitkilerden oluşmuşsa topraktaki organik madde birikimi daha fazla olur.

yargılarından hangileri söylenemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

12.

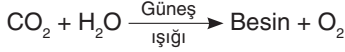
Bu besin piramidinde 1. beslenme seviyesinden 3. beslenme seviyesine doğru gidildikçe aşağıdakilerden hangisinde artış olur?

- A) Aktarılan enerji
- B) Aktarılan zehir
- C) Tür çeşidi
- D) Besin miktarı
- E) Canlı sayısı

1. Ekosistem canlı ve cansız çevre arasındaki etkileşimdir.

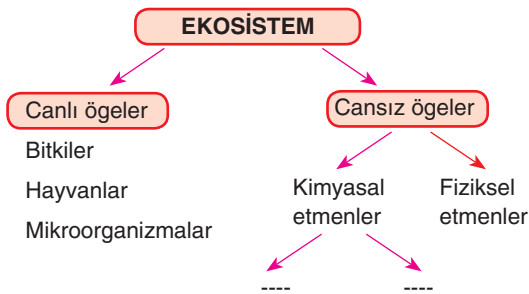
Buna göre;

fotosentez formülünde ekosistemi oluşturan aşağıdaki unsurlardan hangisi verilmemiştir?

- A) Fiziksel unsurlar
B) Kimyasal inorganik unsurlar
C) Kimyasal organik unsur
D) Cansız ögeler
E) Canlı ögeler
2. **Aşağıda ekosistem ve madde döngüsü ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**
- A) Su atmosfer, hidrosfer, biyosfer ve litosfer arasında yer değiştirmektedir.
B) Doğada oksijen atomik, moleküller ve ozon olarak üç hâlde bulunur.
C) Mikroorganizmalar amonyağı ilk önce nitrata, daha sonra nitrite dönüştürür (nitrifikasyon).
D) Su ekosistemi denizel ve karasal olmak üzere ikiye ayrılır.
E) Bataklık toprakları suya doymuş ve oksijen bakımından fakirdir.

- 3.

Yukarıdaki kavram haritasında boş bırakılan alanlara aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

- A) Yağ - vitamin
B) Karbondioksit - karbonhidrat
C) Oksijen - su
D) Organik - inorganik
E) Su - yağ

4. **Flora:** Geniş yapraklı ormanlardır.

Fauna: Leopar, maymun, kurbağa, böcek, jaguar gibi hayvanlardır.

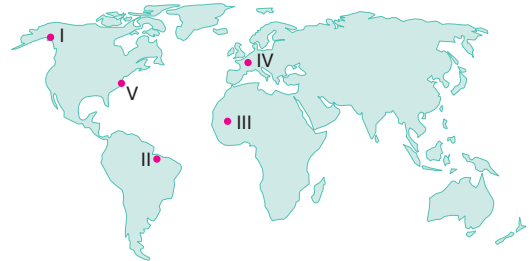
Buna göre, yukarıda verilen flora ve fauna aşağıdaki biyomlardan hangisinde bulunmaktadır?

- A) Çayır
B) Akdeniz
C) Boreal ormanları
D) Ekvatorial yağmur ormanları
E) Savan
5. Ekosistem birbiriyle etkileşim hâlinde olan biyotik ve abiyotik öğelerden oluşmaktadır.

Buna göre, ekosistemi oluşturan biyotik ve abiyotik öğelere aşağıdakilerin hangisinde doğru örnek verilmiştir?

	Biyotik	Abiyotik
A)	Bitkiler	Hayvanlar
B)	Oksijen	Su
C)	Bitkiler	Yağmur
D)	Mikroorganizmalar	Bakteriler
E)	Sıcaklık	Azot

6. Sanayi ve teknolojiye gelişmeler ekosistemdeki tür kayıplarını artırmıştır.

Buna göre, yukarıdaki haritada numaralanmış alanlardan hangisinde ekosistemdeki tür kayıpları daha fazla olmuştur?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) II ve III
D) III ve IV
E) IV ve V

7. Bir ekosistemde yeşil bitkiler besin üreterek diğer canlıların hayatlarını güvence altına almaktadır. Bu besin maddeleri enerji bakımından zengindir ve tüketiciler için gerekli enerji kaynağını oluştururlar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi enerji döngüsünü en az tehdit etmektedir?

- A) Meraların tarlaya dönüştürülmesi
B) Ormanların yok edilmesi
C) Bataklık alanlarının tarlaya dönüştürülmesi
D) Doğal gübre kullanımının yaygınlaştırılması
E) GDO'lu ürünlerin üretiminin artırılması

8. Ekosistemlerin devamlılığı madde döngülerinin ve enerji akışının devamlılığına bağlıdır.

Buna göre;

- I. ormanların yok edilmesi,
II. kömür oluşumu,
III. suyun fotolizi,
IV. yıldırım ve şimşekler sonucu azotun toprakta tutulması

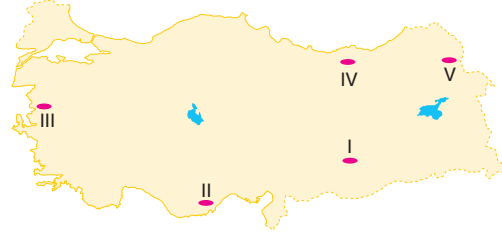
gibi olaylardan hangileri madde döngülerinde kesintiye neden olmaktadır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

9. Akarsularda canlı çeşitliliğini etkileyen faktörler ve etkileri ile ilgili olarak aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

Canlı Çeşidini Etkileyen Faktör	Etkileri
A) Yatak eğimi	Yatak eğimi arttıkça canlı çeşitliliği azalır.
B) Kimyasal özelliği	Suda ağır metal birikimi arttıkça canlı çeşitliliği azalır. Bol alüvyon taşıyan akarsularda canlı çeşitliliği fazla olur.
C) Fiziksel özelliği	Suda besin ve oksijen miktarı arttıkça canlı çeşitliliği fazla olur.
D) Sudaki besin ve oksijen miktarı	Suda besin ve oksijen miktarı arttıkça canlı çeşitliliği fazla olur.
E) Suyun denize ulaşımına ulaşmaması	Akarsuların denize ulaştığı ağız kısımlarında çeşitlilik fazla olur.

10. Akarsuların yatak eğimleri arttıkça biyolojik üretim ve çeşitlilik azalır.

Buna göre, haritada numaralandırılan bölgelerden hangisinde bulunan akarsularda biyolojik üretim ve çeşitliliğin daha fazla olması beklenir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

11. En büyük kaynağı okyanus ve denizler olan aerosollerin atmosferdeki oranının azalması;

- I. hortum,
II. yağış,
III. kuraklık

gibi iklim olaylarından hangilerinin artışına yol açar?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

12. Karbon, canlıların temel yapı taşıdır. Karbon döngüsü ekosistemlerin devamlılığı için son derece önemlidir.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisi karbon döngüsüne yapılan yanlış müdahale sonucu gerçekleşen durumlardan birisidir?

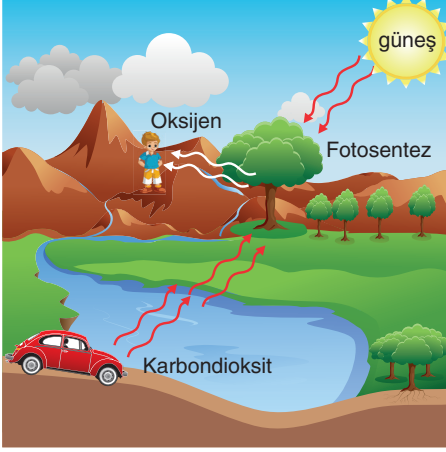
- A) Sera etkisinin artması
B) Ormanların tahrip edilmesi
C) Aşırı fosil yakıt kullanımı
D) Zehirli kimyasal kullanımının artması
E) Fabrika bacalarının filtresiz çalışması

13. Bitki, alg ve bazı bakterilerin güneş ışığını kullanarak doğadaki inorganik maddeleri organik besin maddelerine dönüştürme süreci aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Fotoliz
B) Enerji döngüsü
C) Fotosentez
D) Madde döngüsü
E) Karbon döngüsü

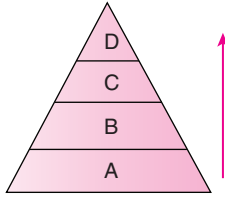
1. Aşağıda oksijen döngüsünün şekli gösterilmiştir.

Buna göre, oksijen döngüsüyle ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Canlılar solunum sırasında oksijeni tüketir.
B) Canlılar yedikleri besinlerin enerjiye dönüşmesinde yani oksidasyon sırasında oksijen kullanılır.
C) Klorofilli canlıların fotosentez süreci sonucunda oksijen açığa çıkar.
D) Her türlü yanma olayı sırasında oksijen üretilir.
E) Yeşil bitkiler ve güneş ışığı oksijen döngüsünde devamlılığı sağlar.

- 2.

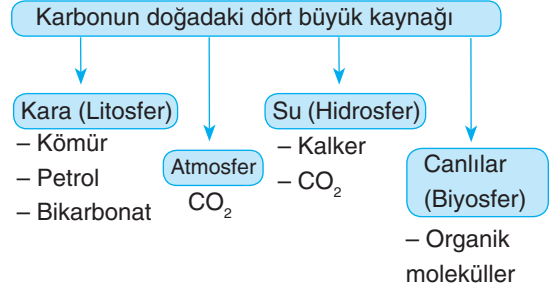
Besin piramidi

- A: Üreticiler
B: 1. dereceden tüketiciler (otçullar)
C: 2. dereceden tüketiciler (etçiller)
D: 3. dereceden tüketiciler (hepçiller)

Yukarıdaki besin piramidinde ok yönünde hareket edilirse aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlış olur?

- A) Birey sayısı artar.
B) Bioenerji azalır.
C) Bireysel kütle artar.
D) Üreme hızı azalır.
E) Zehir miktarı artar.

- 3.

Yukarıdaki kavram haritasında verilenlerden hangilerinin yerleri değiştirilirse yanlışlık giderilmiş olur?

- A) Kömür - CO₂
B) Kalker - Bikarbonat
C) Petrol - CO₂
D) Organik moleküller - Kömür
E) Kalker - Kömür

4. Madde döngüleri ile ilgili;

- I. Döngülerin devamlılığının sağlanabilmesi için kaybedilen maddelerin yerine konması gerekmektedir.
II. İnorganik maddelerin cansız ortamdan alınıp canlı unsurlar arasında aktarıldıktan sonra tekrar cansız ortama geri verilmesidir.
III. Fosfor, kayaçlarda fosfat olarak bulunur ve yıldırım düşmesi ile toprağa karışır.

yargılarından hangisi yanlıştır?

- A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

5. Enerji akışı ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Ekosistemlerin çoğunda enerjinin büyük kısmı üreticiler tarafından kullanılır.
B) Ekosistemlerin tek enerji kaynağı Güneş'tir.
C) Otçullar bitkilerden enerji alırlar.
D) Güneş'ten gelen enerjinin bir kısmı üreticiler tarafından tutularak fotosentez ile kimyasal enerjiye dönüştürülür.
E) Ayrıştırıcılar enerji piramidinin her basamağında yer alır.